

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

Muğla ili Yatağan, Milas ve Menteşe ilçelerinin kesişim noktasında, 1982 yılından bu yana faaliyet gösteren Yatağan Termik Enerji Üretim A.Ş., bölgedeki doğal yaşam alanları, tarım arazileri, kültürel miras ve en önemlisi halk sağlığı için büyük bir tehdit oluşturmaya devam etmektedir. Şirketin faaliyetlerinin durdurulması yönünde mahkemeler tarafından verilmiş çok sayıda açık ve uygulanması zorunlu karar bulunmasına rağmen, bu kararlar yok sayılmakta ve santral, hukuka aykırı bir şekilde çalıştırılmaktadır. Bu durum, anayasal bir ilke olan hukuk devleti ilkesinin bizzat yürütme organı eliyle askıya alındığını göstermektedir.

Şirketin tünel kazılarında kullanılan dinamitler nedeniyle yer altı su varlıkları zarar görmüş, yöredeki su kuyuları kuruma noktasına gelmiştir. Köyün merkezinde bulunan su deposunda su kalmamıştır. Yatağan Ovası'nın zeytinliklerinde derin çatlaklar oluşmuştur. Sadece zeytinlikler değil insanların kutsalları olan mezarlıklarda bile çok derin çatlaklar oluşmuş, mezarlıklar zarar görmüştür. Ulaştığımız bilgiye göre yurttaşlardan biri bahçesini vermeyince maden şirketi o bahçenin altından kazarak maden çıkartmaya devam etmiştir ve toprağa, bahçeye zarar vermiştir.

Bölge halkının ve çevre örgütlerinin yıllardır sürdürdüğü hukuk mücadelesi sonucunda; 2019 yılında, şirketin Turgut köyü mevkiindeki maden sahası için verilen ruhsat, bölgedeki zeytinliklere ve tarım arazilerine vereceği zarar nedeniyle iptal edilmiştir. Santralin kömür sahasını genişletmek istediği alanların, aralarında Lagina Antik Kenti gibi, UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan Stratonikeia Antik Kenti gibi 1. ve 3. derece arkeolojik sit alanlarının da bulunduğu koruma alanları içinde kaldığı ve bu alanlarda madencilik faaliyetinin yapılamayacağı defalarca mahkeme kararlarıyla hüküm altına alınmıştır. En yakın tarihli olarak 2023 yılında Muğla 1. İdare Mahkemesi, şirketin yasa dışı olarak açtığı belirtilen tünellerle ilgili süreci değerlendirmiş ve maden sahasındaki faaliyetler için verilen "ÇED Gerekli Değildir" kararını ve bu karara dayanak olan tüm işlemleri iptal etmiştir.

Tüm bu yargı kararlarına rağmen, Yatağan Termik Santrali faaliyetlerine devam etmekte, hatta kapasite artışı için yeni kömür ocağı projeleriyle ilgili Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreçlerini başlatabilmektedir. Bu durum, şirketin yargı kararlarını tanımadığını ve iktidarın da bu hukuksuzluğa göz yumduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Diğer yandan, 19 Temmuz 2025'te TBMM'de kabul edilen ve kamuoyunda "Maden Torba Yasası" olarak bilinen kanun değişikliği, çevre ve yaşam alanlarını korumayı amaçlayan yasal güvenceleri daha da zayıflatmış, maden şirketlerine yargı kararlarını ve yönetmelikleri bypass etme imkânı tanıyacak düzenlemeler içermektedir. Bu yasa, Yatağan'daki gibi hukuksuzlukları meşrulaştırma ve ülkenin dört bir yanındaki ekolojik yıkımın önünü açma potansiyeli taşımaktadır.

Şirket ve bazı çevreler tarafından gündeme getirilen "2.000 kişi işsiz kalabilir" söylemi ise, bölge halkının sağlığını, toprağını ve geleceğini sermayenin kâr hırsına kurban eden bir şantaj dilidir. Hükümetin görevi, hukuka aykırı çalışan bir şirketin savunuculuğunu yapmak değil, bölgedeki emekçiler için onurlu bir gelecek ve "adil bir geçiş" süreci planlamaktır.

Bu bağlamda;

1. Muğla 1. İdare Mahkemesi'nin 2023'teki iptal kararı ve daha önceki yıllarda verilmiş ruhsat iptali kararları gibi kesinleşmiş ve uygulanması zorunlu yargı kararlarına rağmen Yatağan Termik Santrali'nin faaliyetlerine devam etmesinin hukuki dayanağı nedir?
2. Bu kararlar doğrultusunda Yatağan Termik Santrali'nin faaliyetlerini durduracak mısınız?
3. Hukuken faaliyetlerinin durdurulması gereken bir işletmenin, mevcut sahasındaki hukuksuzluklar devam ederken, yeni bir kömür ocağı projesi için ÇED sürecini başlatmasına nasıl izin verilmektedir? Bu durum, Bakanlığınızın kendi yönetmelikleri ve yargı kararlarıyla çelişmekte değil midir?
4. Santralin faaliyet alanı içindeki 1. ve 3. derece arkeolojik sit alanlarının ve zeytinliklerin korunması için Bakanlığınız ne gibi önlemler almaktadır? Mahkeme kararlarıyla koruma altına alınan bu alanların 19 Temmuz'da kabul edilen "Maden Yasası" ile madencilik faaliyetleri sonucu yok edilmesi riskine karşı tasarrufunuz nedir?
5. Santralde çalışan yaklaşık 2.000 emekçinin işsiz kalma riski, işçiler dahil bölge halkının kanser ve solunum yolu hastalıkları riskine maruz bırakılması için bir gerekçe olabilir mi? Şirketin hukuksuz faaliyetlerinin durdurulması ile bölgedeki emekçiler için alternatif istihdam alanları yaratacak, Muğla'nın ekolojik ve turistik potansiyeline uygun bir "Adil Geçiş Planı" hazırlanmakta mıdır? Bu konuda yapılmış herhangi bir çalışma var mıdır? Varsa nedir?